

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu o nadanie Filii w Jastrzębiu uprawnienia do prowadzenia studiów na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonym przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.62.2021.2.SG

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk ścisłych i przyrodniczych wyraża, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, odnośnie do opisu zakładanych efektów uczenia się, realizacji programu studiów, sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia, doboru kadry i obsady zajęć objętych programem studiów, infrastruktury i dostępu do zasobów bibliotecznych, współpracy z otoczeniem, doboru miejsc praktyk.

Uzasadnienie:

1. Przyporządkowanie kierunku bezpieczeństwo ekologiczne do dyscyplin naukowych nie znajduje odzwierciedlenia w opisie zakładanych efektów uczenia się. Kierunek bezpieczeństwo ekologiczne został przyporządkowany do dyscypliny nauki o bezpieczeństwie jako dyscypliny wiodącej. Znaczna część efektów podstawowych, większość kierunkowych oraz specjalnościowych wskazuje na dyscyplinę nauki o Ziemi i środowisku jako dyscyplinę wiodącą. Ponadto wiele efektów podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych nie jest specyficzna dla kierunku i można je identyfikować z jakimkolwiek innym kierunkiem studiów, a nie z bezpieczeństwem ekologicznym. Efekty odpowiadające naukom o bezpieczeństwie występują w zdecydowanej mniejszości - na 153 efekty uczenia się jedynie około 30 jest specyficznych dla nauk o bezpieczeństwie.
2. Część kierunkowych, podstawowych oraz specjalnościowych efektów uczenia się nie uwzględnia uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226) oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy. Wiele efektów uczenia się zdefiniowanych zostało na poziomie podstawowym podczas gdy w ramach 6 poziomu PRK wymagany jest stopień zaawansowany np. S2_W01 „ma podstawową wiedzę w zakresie i charakterystyki

- zanieczyszczeń środowiska oraz wpływu zanieczyszczeń na zdrowie człowieka i zarządzanie środowiskiem”.
3. Niektóre podstawowe i kierunkowe efekty uczenia się zostały powielone na zasadzie opisu bliskoznacznego np. P_U03 „ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań praktycznych związanych ze studiowanym kierunkiem” i „K_U05 „ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi problemami i obszarami działalności związanej z bezpieczeństwem ekologicznym, potrafi zastosować odpowiednie metody i narzędzia diagnostyczne i analityczne oraz systemy informatyczne, wspomagające procesy podejmowania decyzji”
  4. Efekty uczenia się nie są adekwatne do profilu praktycznego, a także nie uwzględniają głównych kompetencji praktycznych w obszarze działalności zawodowej typowej dla bezpieczeństwa ekologicznego. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności nie uwzględniają poziomu złożoności umiejętności, co stoi na przeszkodzie do pozytywnego zweryfikowania osiągnięcia ich na odpowiednim poziomie PRK, np. K_U08 „potrafi wyszukiwać, analizować, selekcjonować informacje przy użyciu różnych sposobów, potrafi wykorzystywać przekaz medialny jako źródło wiedzy o świecie”. W opisie efektów podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych wyraźna jest przewaga efektów uczenia typowych dla profilu ogólnoakademickiego, a część podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych efektów uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych nie jest specyficzna, odpowiadając wymogom wielu innych kierunków studiów, np. K_U03 – wykorzystać umiejętności badawcze, diagnostyczne oraz analityczne w celu sformułowania wniosków, opracowania i zaprezentowania wyników oraz wskazywać kierunki dalszych badań, P_K03 – odważnego przekazywania i obrony własnych poglądów oraz opinii nie tylko w sprawach zawodowych.
  5. Proporcja liczby godzin realizowanych w poszczególnych formach większości zajęć jest niewłaściwa zwłaszcza przy uwzględnieniu specyfiki kształcenia na kierunku o profilu praktycznym, wymagającej stałej współpracy nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, np. konsultacje stanowią często nawet 40% łącznej liczby godzin danych zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Nakład pracy studenta wyrażony liczbą godzin potrzebną do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się jest przeszacowany w przypadku wielu zajęć objętych programem studiów np. *ekologia człowieka* – 48 godz. pensum (wykład, zajęcia na sali, zajęcia w terenie), 52 godz. – konsultacje, 75 godz. – zajęcia bez bezpośredniego kontaktu; *podstawy geografii* – odpowiednio godzin: 32, 43, 50; *zdrowie i środowisko* – 48, 52, 100; *chemiczne zagrożenia środowiska* – 24, 16, 35; *ekologia ogólna* – 24, 46, 30; *geologia lub meteorologia i klimatologia* – 24, 16, 35; *terroryzm ekologiczny lub współczesne konflikty o wodę* – 24, 16, 35. Na studiach niestacjonarnych dysproporcje obciążeń przypisanych dla poszczególnych form są jeszcze większe np. *ekologia człowieka* – 40 godz. pensum (wykład, zajęcia na sali, zajęcia w terenie), 30 godz. – konsultacje, 105 godz. – zajęcia bez bezpośredniego kontaktu; *podstawy geografii* – odpowiednio godzin: 28, 27, 70; *zdrowie i środowisko* – 40, 40, 120. Kształtowanie umiejętności praktycznych wymaga demonstrowania czynności przez nauczyciela, obserwacji przez studenta, samodzielnego wykonywania czynności przez

studenta pod nadzorem nauczyciela, korygowania błędów, zatem częsty i długotrwały kontakt z nauczycielami akademickimi lub innymi osobami prowadzącymi zajęcia jest niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku studiów o profilu praktycznym.

6. Treści programowe dla specjalności *bezpieczeństwo klimatyczne* nie obejmują wielu istotnych zagadnień z zakresu identyfikowania zagrożeń atmosferycznych, ich dokumentowania i przeciwdziałania zagrożeniom powodowanym przez zmiany klimatyczne, tym bardziej, że kluczowe zajęcia dla tej specjalności znalazły się w puli zajęć nie obowiązkowych ale fakultatywnych, a student wybiera je z zestawów zajęć np. *klimatologia i meteorologia* lub *geologia; bioróżnorodność i jej przemiany* lub *budowa i skład atmosfery*.
7. W ramach doboru treści programowych na specjalności *zarządzanie ochroną środowiska* nie skoncentrowano uwagi na ochronie środowiska, marginalizując treści dotyczące środowiska i pomijając zupełnie niektóre z jego składników definiowanych przez ustawę Prawo ochrony środowiska. W treściach programowych brak szczegółowych odniesień do działań określanych mianem ochrony środowiska i całego wachlarza czynności podejmowanych zgodnie z prawnymi wymogami obowiązującymi z mocy wymienionej ustawy, definiującej ochronę środowiska. Z analizy treści programowych wynika, że absolwent kierunku *bezpieczeństwo ekologiczne* nie osiągnie efektów uczenia się wymaganych w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku *bezpieczeństwo ekologiczne*.
8. Niektóre formy realizacji zajęć są mało realistyczne np. z klimatologii i meteorologii planuje się przeprowadzić oprócz wykładów i ćwiczeń praktycznych na sali także ćwiczenia terenowe, o bardzo szerokiej tematyce. Nie wymieniono przy tym wykorzystania żadnych środków dydaktycznych i specjalistycznego sprzętu, a przecież w czasie kilku godzin nie nastąpi zmienność warunków w troposferze gwarantująca wystąpienie omawianych zjawisk, niektóre z nich są niemożliwe do obserwacji w warunkach regionu, a nawet kraju.
9. Nie sformułowano efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć, przypisując treści programowe bezpośrednio do efektów uczenia się podstawowych, kierunkowych lub specjalnościowych. W konsekwencji nie ma możliwości oceny stopnia realizacji efektów uczenia się ponieważ ten sam efekt podstawowy, kierunkowy lub specjalnościowy jest osiągnięty przez studenta w ramach kilku zajęć (możliwe, że nawet kilkakrotnie).
10. Zakres treści programowych jest zbyt obszerny aby zaprezentować je w czasie przeznaczonym na zajęcia np. z geologii na wykładzie nr 2 w czasie 90 minut zajęć planuje się omówić „Czynniki i procesy geologiczne. Zagadnienia: definicje i klasyfikacja; procesy endogeniczne (plutonizm, wulkanizm, diastrofizm, metamorfizm) i procesy egzogeniczne (wietrzenie i erozja, ruchy masowe, denudacja). Sedymentacja – pojęcie facji; środowiska sedymentacyjne; sedymentacja środowiska lądowe i środowiska morskie”. Nie jest możliwa nawet pobieżna realizacja tych zagadnień we wskazanym czasie.
11. Zastrzeżenia budzi realizacja niektórych form zajęć. Ćwiczenia w terenie, które Wnioskodawca planuje wprowadzić jako „mające na celu zwiększenie praktycznych umiejętności studentów”, w kartach zajęć nie są poprawnie opisane jako zajęcia praktyczne (zdawkowy opis zajęć w terenie nie zawiera informacji o treściach programowych, miejsce odbywania zajęć w terenie każdorazowo opisane słowami

„miejsce umożliwiające realizację tematu” bez wyszczególnienia cech specyficznych dla odbycia zajęć praktycznych, warunki zaliczenia wyszczególniono każdorazowo jako sprawozdanie z zajęć) i w przypadku wielu zajęć efekty uczenia się i treści programowe, a także brak zaangażowania sprzętowego wynikający ze stosowanych metod dydaktycznych, wskazują na to, że ćwiczenia terenowe nie mają cech zajęć praktycznych np. *bioróżnorodność i jej zmiany, ekologia stosowana, historia badań klimatu, przyczyny i skutki zmian klimatycznych, metody przeciwdziałania zmianom klimatu*. Zastrzeżenia budzą również zajęcia praktyczne, które Wnioskodawca przewidział jako niewymagające bezpośredniej interakcji nauczycieli akademickich ze studentami i zaplanował w formie projektów, badań terenowych, e-learningu, badań literaturowych, pakietów edukacyjnych, przygotowania do gier dydaktycznych, wolontariatu. Nie jest możliwe kształcenie studentów na kierunku o profilu praktycznym bez bieżącego nadzoru osób prowadzących zajęcia i przekazywanej przez nie na bieżąco informacji zwrotnej. Wyraźny jest również niedosyt treści programowych realizowanych z wykorzystaniem specjalistycznego zaplecza infrastrukturalnego (np. laboratoriów, pracowni specjalistycznych, specjalistycznego sprzętu), kluczowych dla osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów studiów o profilu praktycznym na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne, zarówno dla specjalności *bezpieczeństwo klimatyczne*, jak i *zarządzanie ochroną środowiska*.

12. Warunki zaliczenia praktyk zawodowych nie są prawidłowe, co jest konsekwencją braku zdefiniowania specyficznych efektów uczenia się, a przez to odwoływanie się do form zaliczenia takich jak: „zaliczenia praktyki zawodowej na podstawie poświadczenia przez placówkę odbycia praktyki w wyznaczonym terminie”, „udział w dyskusjach i konsultacjach podczas praktyk”. Zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego nie są prawidłowe w odniesieniu do zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki z jednoczesnym jej zaliczeniem na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu, zatrudnienia na podstawie umowy cywilno-prawnej, prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej lub wolontariatu. Jest to niezgodne z przepisami prawa. Uczelnia nie może zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy z dnia Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Dodatkowo, potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, może zostać dokonane tylko w ramach procedury rekrutacji na studia. Nie spełnia również kryteriów merytorycznych rozwiązanie określone w regulaminie praktyk zawodowych odnośnie skierowania na praktyki zawodowe studenta dokonującego samodzielnego wyboru miejsc jej odbywania, wobec braku zdefiniowania specyficznych efektów uczenia się, które dałyby podstawę ustalenia zasad jej realizacji.
13. Realizacja wybranych zajęć fakultatywnych będzie odbywać się kosztem pominięcia innych zajęć kluczowych dla specjalności *bezpieczeństwo klimatyczne* lub specjalności *zarządzanie ochroną środowiska* – wybór jednych zajęć eliminuje inne zajęcia kluczowe dla specjalności np. *klimatologia i meteorologia* lub *geologia; bioróżnorodność i jej przemiany* lub *budowa i skład atmosfery*.
14. Zaplanowano stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia ale nie spełniają one w pełni wymagań skutecznej realizacji zajęć. Wyszczególniono ogólnie metody kształcenia, które

często można utożsamiać z formami zajęć np. wykład, praca w grupach, dyskusje, zajęcia terenowe, zajęcia warsztatowe, konsultacje, seminaria, zadania praktyczne, zajęcia bez bezpośredniego udziału nauczyciela. Nie będą stosowane – właściwe dla zajęć i grup zajęć – środki i narzędzia dydaktyczne, brak jest zajęć laboratoryjnych i prowadzonych z wykorzystaniem specjalistycznego zaplecza infrastrukturalnego, kluczowych dla zajęć na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne.

15. We wniosku nie zawarto szczegółowego opisu zasad dyplomowania specyficznego dla wnioskowanego kierunku, a wymagania stawiane pracom dyplomowym, nie są adekwatne do profilu praktycznego studiów.
16. Wnioskodawca nie posiada własnej bazy lokalowej i opiera kształcenie na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne na wynajmie krótkoterminowym pomieszczeń o minimalnym zapleczu infrastrukturalnym (głównie szkoły ponadpodstawowej), przy braku specjalistycznego wyposażenia obiektów (np. laboratoriów oraz pracowni specjalistycznych i specjalistycznego sprzętu), ważnych dla kształcenia na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne.
17. Przedłożone kopie listów intencyjnych o możliwości przyjmowania i odbywania praktyk zawodowych przez studentów co do zakresu specjalizacji i specyfiki działalności, nie zapewniają w pełni prawidłowej realizacji praktyk i nie uwzględniają w pełni specyfiki kształcenia na wymienionych specjalnościach. Sądząc po nazwach podmiotów odbywania praktyk nie wiadomo, czy wszystkie posiadają zaplecze sprzętowo-programowe adekwatne do osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianych dla tzw. praktyki zawodowej i praktyk specjalnościowych.
18. Zasoby biblioteczne i możliwości korzystania z nich przez studentów są niewystarczające pod względem ilościowym i jakościowym. W zestawieniu pt. „Wykaz zakupionej literatury - bezpieczeństwo ekologiczne (sylabusy)” Uczelnia zaprezentowała wszystkie pozycje literatury podstawowej i uzupełniającej do wszystkich modułów i przedmiotów zaplanowanych do realizacji na kierunku bezpieczeństwo ekologiczne (łącznie to około 750 pozycji często sprzed wielu lat i raczej z rynku wtórnego). Przegląd katalogu on-line WSB w Poznaniu obejmującego zasoby Uczelni w jej siedzibie oraz filiach ujawnia jednak braki w literaturze podstawowej i uzupełniającej do wielu zajęć i grup zajęć zaplanowanych do nauczania w ramach kierunku (także z zakresu dyscypliny wiodącej, do której kierunek został przypisany). Całość zasobów Biblioteki Wydziału Nauk Społecznych Filii WSB w Jastrzębiu Zdroju określono na 77 pozycji literatury. Braków tych nie rekompensują możliwości korzystania przez studentów z zasobów innych, okolicznych bibliotek publicznych. Do wniosku załączono „Wykaz czasopism dostępnych dla studentów kierunku bezpieczeństwo ekologiczne na Wydziale Nauk Społecznych w Jastrzębiu-Zdroju” obejmujący około 300 tytułów, ale nie wiadomo gdzie ten zasób się znajduje i czyją jest własnością.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

Uchwała nr 474/2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 czerwca 2021 r.

---

3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
17.06.2021

Krzysztof Diks

Uchwała nr 474/2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 czerwca 2021 r.
